

Q. N.
429,
33.

28.

II c
1124

Q. D. B. V.
ΔΙΑΣΚΕΨΙΣ HISTORICO-
PHILOLOGICA
DE

(X1853302)

CAPILLAMENTIS

Vom
Barücken /

Quam
Inclytæ Facultatis Philosophicæ Con-
sensu in Majori Principum Collegio

sub
PRÆSIDIO
VIRI CL.

M. VALENTINI FRIDERICI,

SS. Theol. Baccal. Facult. Philos.

Adfessoris,

Dn. Fautoris ac Præceptoris sui omni honoris cultu

æviternum prosequendi,

publicæ Eruditorum cynosuræ subjiciet

AUTOR

VALERIUS Erfurth / Weissenfelsensis,

Magisterii Candidatus,

ad diem XXII. Januar. ANNO

τῆς τῆς λόγος ἐναυθρωπήσεως

clō Ibc LXXIII.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
HALLE
(SAALE)

BIBLIOTHECA
PONICKAVIANA

LIPSIÆ,
Typis JOH. ERICI HAHNII,

2

Lucianus:

Τὸ Φιλόκαινον πᾶσιν ἀνθρώποις ὑπάχει.

ἔυ! ἔυ!

Clarissimum illud a) Clarissimorum Athe-
niensium, ἄνευ προσομιῶν καὶ παθῶν, hanc et-
iam vice nobis dictum arbitrati, rem merito
ipsam, sequenti processuri ordine, statim adgre-
dimur. Sit itaq; abjecto omni longioris antelogii,
ἔνθεω παλάμη

CAPUT PRIMUM

De

CAPILLAMENTORUM

ONOMATOLOGIA.

§. I.

Neq; ἀναίτιως. Si enim, juxta *Horatianum* illud, vel b) cæcus
adspiciendus est, si quid svadeat, quod non sit inutile; quidni
potius ille τῆς ἀληθείας φιλόσοφος c) quò nemo doctior d) nemo

A 2

acu-

a) Hoc præco quondam in concione dicturis suggerebat. De quo amplissi-
mum illud cornu copix *Adag. Erasmi* compluribus. b) *Horatius l. i. Epist. ad*
Sæb. v. 4. Non ergò semper valet Græcorum illud tritissimum: μήτε τυφλὸν
ὀδηγὸν, μήτε ἀνόητον σύμβουλον: Siquidem, juxta *Hesiodum*:

Πολλάκι καὶ κηπωρὸς ἀνὴρ μάλα καίρων εἶπεν.

Adnot. A. Gell. noct. Attic. l. 2. c. 6. f. m. 19. edit. Argent. Cui suffragari videtur *Cice-*
ronianum illud: Summi Imperatores non nunquam magnis in tempestatibus
admoneri solent. *in quest. Tusc. vid. etiam Sophocl. in Trachin. v. 60.* c) *Aristo-*
teles, sic nuncupatus à Præceptore suo, Platone, quem per viginti annorum spa-
cium audierat. Cujus vit. descr. *Plut. fol. m. 385. seqq.* ut & *Phil. Mel. tom. 3. præf. in*
orat. paneg. p. 359. seqq. d) *Urf. l. 3. coll. 5.* Reliqua ejusdem encomia *Electa Scalige-*
rea h. e. Julii Cæsaris Scalig. sententiæ, præcepta, definitiones, axiomata ex uni-
versis illius operibus selecta operâ Itabyrionis, tanquam in fasciculo quodam
omnia exhibent p. 61. seqq.

acutior, nemo in rebus vel inveniendis, vel judicandis accuratior, πρὸς τὸ λέγων, διδάσκειν δὲ πρῶτως ἐξετάζειν τὰ ὀνόματα. ε) Præfertim quum his cedro dignissimis id svadeat, quod non solum ante ipsum omnium Sapientissimus f) *Socrates*, omnium oculatissimus g) *Plato*, verum multi post ipsum quoque h) alii non utiliter minus, quam sapienter observare consueverunt.

§. 2. Quod primò igitur omnium hanc in nominis ἐξετάσει Etymologiam concernit, eam nec παιδὶ, quod i) ajunt, καὶ τυφλῷ γνώριμον εἶναι ambigo. Quâ ductus etiam causâ paucis saltem, ne κακοζήλως forsan lynces videre docentem imitari videar.

§. 3. Deducitur ergò capillamentum ab Adjectivo verbali capillatus, i. e. multos seu longos crines habens, crinibus abundans. Sicuti inter alia hòc sensu descriptum conspicitur fictum illud Græcorum

e) l. i. prior. c. 1. Alibi sic: Δεῖ ποῖνον τῶν ὀνομάτων ἕκαστον εἶναι γνώριμον &c. l. 2. *Metaph.* c. 5. f) σοφὸς σοφοκλῆς, σοφώτερος εὐριπίδης, ἀνδρῶν δὲ πάντων σωφώτατος ὁ σωκράτης. Hunc in modum Apollinem quondam Chærephonti respondisse fertur, qui literarum studio adeò deditus fuit, ut macilentiam ac pallorem inde contraxerit. Hinc Φιλέλληνες insigniter studentem ac sudantem delineaturi, Οὐδὲν, παρομιμακῶς λέγῃσι, διαφέρεις τῶ χαρῆφῶν. Cujus meminit *Suid.* g) *Philipp. Morn. de Ver. Relig. Christ.* c. 20. Hunc, Platonem scilicet, Romanæ eloquentiæ Parens tanti fecit, ut etiam dixerit, se malle cum Platone errare, quam cum aliis verum dicere. Et idem de ejusdem dialogis, Si, inquit, Jupiter ipse oratione uteretur, non aliter, quam Platonis dialogis esset locuturus. *Plut. in vita Cic. fol. m. 349. col. A. num. B.* Sic: *Philipp. tom. c. in vita Plat. pag. 349.* Insuper *Augustinus* notat, illum inter semideos quondam prorsus fuisse numeratum. *lib. 11. de Civ. Dei c. XIV.* Verba Platonis ipsa huc quadrantia ita sonant: Πρῶτως τὸ τῆς Φωνῆς σημαίνον δὲ ἐξετάζειν ὅτι γὰρ ὀνομασίωδης μεγάλην ἔχει ῥοπήν πρὸς τὰ ἐπόμενα. In *Cmtyl.* ὅτι ὀνομασίωδης καὶ πραγμασίωδης definitionem *Aristot.* præbet sequentem: Ὀνομασίωδης ἴσθι λόγῳ σημαίνων τὸ ὄνομα, πραγμασίωδης λόγος τῶ τὴν εἶναι σημαίνων, *lib. 2. poster. c. 10. Topic. 1. c. 5.* h) Stoicorum plerique. *Kirchm. in lib. de annul. elegantissimo c. 1. p. 1.* *Isidorus Hispalensis:* Cum videris, inquit, unde ortum est nomen, citius vim ejus intelliges *lib. 1. orig. c. 26. p. 122. Scaliger:* à nominibus auspiciendum. *Exerc. 359.* i) Comicorum *Ατραπελώτατος* *Aristoph. in Plut. pag. m. 6. v. 49.* ubi hæc extant: Τῷ τῆστο κερναίῳ, δηλονότι ἢ καὶ τυφλῷ γῶναι δοκεῖ τῆ, ὡς &c. vid. supra laud. *Adag. sub tit. Perspic. f. 581. edit. Hannov.*

corum ac Romanorum k) simulacrum, his occasio, illis verò τὸ
καρὸν adpellatum hōc παλυθρευλήτω: l)

Fronte capillata est, postica occasio calva.

Profluit autem ex verbo, eoq̄ve penè m) inusitato capillo, or, quod
originem trahit à Nom. Subst. capillus, dicto nonnullis n) quasi ca-
pitis pilus. Cujus acceptionum diversitatem Lexicographorum
χειραγωγία passim quàm plurimis.

§. 4. Cæterum non possum non attingere capillamentum Græ-
cis audire τὸ τριχώμα. Quod, juxta communem τῶν in μα desinen-
tium Analogiam derivatur, à i. perf. præter. perfect. pass. πετρίχω-
μαι, capillatus, comatus sum redditus: ita enim videntur ii, qui
ejusmodi τριχώμασιν utuntur, licet κατ' ἀλήθειαν tales non sint, qua-
les externò quidem adspectu præ se ferunt. Thema à quo hoc for-
matur est τριχόμα, ἔμα, cuius Activum τριχόω, ὦ i. e. pilosum,
capillatum, comatum reddo, capillos induco. Venit à vulgari Subst.
θεῖξ, capillus, crinis &c. dicto ἀπὸ τῆς θερίζειν o) à metendo, demeten-
do, Ratio: quia capillus, quando detondetur, demeti quasi videtur.

§. 5. Circa Homonymiam observandum, capillamentum 1) ac-
cipi pro capillorum congerie p) reali, seu complexu q). Quò nomine
veniunt die Perucken/ Barücken/ Thouren/ Zöpfte/ Haarlocken. 2)
pro capillamentis radicum & seminum, für r) kleine/ lange/ dünne
Wurzeln/ die in den grossen neben zu/ oder unter sich wachsen/ die Fä-
serlein an Wurzeln: Exemplum hujus præbet Columella s) isq; scri-
ptor elegantissimus: Qui, inq̄viens, in eo errabant, quò primi anni
capillamenta radicum & seminum intacta patiebantur &c. 3) pro
herba croci, quæ Plinius hanc saltem mentionem facit, t) quod sit fo-
lio angusto. 4) pro capillamento picto. §. 6.

k) Occasionem graphicè depictam offert Anson. in Epigr. quod incipit: Cujus
opus? Phydæ &c. vid. etiam Posidipp Epigr. à Lil. Girald è Græco conversum,
apud Gvid. Panceroll. p. m. 191. Item Alciat. Epigr. apud eundem p. 192. l) Repe-
ritur inter moralia Catonis disticha, quæ tanto olim in precio fuerunt, ut etiam
multos gravissimos ac doctissimos viros non puduerit, ea memoriter discere,
vid. Scal. l. c. m) Usurpatur enim à Plinio, Polytrix, inq̄viens, in viridi capil-
latur, sed comarum defluvium facere dicitur, cit. Calep. in dictionar. n) non
omnibus. Sunt enim, qui simpliciter malunt à Caput. Quorum in numero
etiam Martinius, velut ipse testatur in Lex. suo Phil. o) Scop. sub voce θεῖξ.
p) Mart. l. c. q) Egregia recens Fabri editio omnium optimè. r) Thes. Lat.
Lingv. Decim. s) L. Columella lib. 5. t) Plin. lib. 2. natural. histor. c. 6. fol. m. 348.

§. 6. Verum enim verò quum hæ ultimæ σημασία παρέσθην
πρὸς χορδὴν ne quidem minimum: idcirco, missis iisdem, hanc
tantummodo solam amplectimur, quâ priori statim loco notabatur
eine Barücke / Zhourer.

§. 7. Nec prætereunda denique in Nominali hac nostra defini-
tione ejusdem πολυνωμία, vel, ut Stoici loquuntur, Synonymia.
Hæc enim imprimis gaudent sequentia: Galerius vel galerum u) ga-
lericulum, w) caliendrum x) κροκόμιον y) πηνίκη seu Φενάκη z)
κρωβύλⓄ seu etiam παροξυλόνως aa) κρωβύλⓄ, κόρυμβⓄ, σκορ-
πίⓄ bb) κόμη κροκίⓄ, κόμη κροκίⓄ cc) futile ac textile capil-
lamentum dd) crinis hypocriticus ee) coma insititia ff) capillus
supposititius gg) coma ascita, ascititia hh) apposititia ii) falsus capil-
lus

u) vid. Casaub. animadv. p. 495. in Svet. Ner. c. XXVI. p. 204. w) Ejusd.
animadv. p. 536. in Othon. c. XII. p. 224. x) Papias: Caliendrum, capillatura, sup-
posititius crinis pro naturali ornatu capitis: vel, quò ad ornandum crines capitis
utuntur, refer. Mart. Horatium priori sensu usum fuisse, quando cecinit:

————— at illæ currere in urbem,

Canidia dentes altum Saganae caliendrum. l. 1. Serm.

veterum Scholiastarum pleriq; autumant. Quibus etiam suffragari videtur
cit. recens Fabri editio, Solebant, inqviens, vetulæ edentulæ & calvæ, ut fœdita-
tem suam tegerent, arte factos dentes inferere, & falsam comam adponere. Hoc
ergò, concludit, Horatius caliendri voce significat &c. y) Poll. l. 2. z) ἀπὸ τῆς
Φενακίσειν, à fallendo, decipiendo, juxta Eustathium. Cui tamen ex diametro
quasi repugnat Stephanus: Ego, inqviens, certè non video, quomodo Φενάκη à
Φενακίσω immediatè, ut ita dicam, deduci queat, sed dixerim potius à Φενάκη
esse Φέναξ, ex quo Φενακίσω: aut potius (sequendo alteram deductionem)
à nomine Φέναξ esse Φενάκη & Φενακίσω. vid. tom. ejusd. IV. thes. Græc.
lingv. f. m. 78. aa) apud Suid. Schol. Aristoph. & Eustath. bb) Hanc vocabulo-
rum trigam Eustath. sic distingvit: πλέγμα τριχῶν εἰς ὅξυ ἀποπλήγον ὃ
ἐπὶ ἀνδρῶν κρωβύλⓄ, ἐπὶ γυναικῶν κόρυμβⓄ, ἐπὶ παιδῶν σκορ-
πίος ἐκαλεῖτο. cc) Musa Attica, cujus (Cic. teste in orat. de Sen.) sermo melle
dulcior, l. 1, παιδ. dd) Tertull. de cult. fæm. c. IV. ee) Früs. lib. epigr.

Sed quia calvitium natura turpe videtur,

Illud hypocritico crine sophista tegis.

ff) Cæl. Rhod. l. VII. antiq. lect. c. XXIII. f. m. 317. B. gg) Lotich. comment. in Pe-
tron. l. 2. c. IV. p. 173. hh) Nazianz.

Ne caput ædifices ascito fœmina crine.

ii) Palladius rerum rusticarum scriptor,

lus' *kk*) adoptiva *ll*) coma aliena *mm*) emittia *nn*) adulterina *oo*)
accommodatitia *pp*) &c. Talmudicis dicitur *qq*) **אֶזְרַח אֶזְרַח**
i. e. Angulus alienus, seu crinis alienus angulorum capitis & fron-
tis. Tantum de **Ὀνομασολογία**. Sequitur nunc, svadente **Ὀταξίας**
μεθόδω,

CAPUT SECUNDUM De CAPILLAMENTORUM

ΠΡΑΓΜΑΤΟΛΟΓΙΑ.

§. 8. Ut ergò & hæc cujuslibet oculorum aciei clarè atq; per-
spicue proponatur, considerandum 1) arbitror **λόγον τὸ τί ἐστίν**, sive
ὄρισμὸν seu definitionem, 2) **τὴν τὸ ὄρισμὸν εἰς μέρη ἀνάλυσιν, ἢ δι-
αίρεσιν**, vel divisionem.

§. 9. Definitionem constituimus sequentem: *Capillamentum*
est congeries crinium, ab hominibus contexta, ad protegendum, vel or-
nandum caput. *congr. h. p. l. v.*

§. 10. Genus est *congeries*, quia terminus hic latior suò defini-
tò, quippe qui etiam de lapidum, tritici, lupuli, aliorumq; conge-
rie hinc inde usurpatur.

§. 11. Differentiam quod attinet, illa desumpta est à causis, ef-
ficiente scilicet, materiali, formali, & finali. De quibus singulis sin-
gulatim.

§. 12. Causa capillamentorum Efficiens, **ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν**, sunt
homines, à quibus contexuntur, formantur, conficiuntur. Hos *Ran-*
gon vocat *rr*) capillamentarios, item capillamentorum magistros.
Græcè forsan, si **ὀνομασποιεῖν** liceret, haud ineptè adpellari possent
τριχωμασποιοὶ, conveniret etenim cum Germanico nostro **Baruc-**
fennacher; adde, quod aliàs multa quoq; ejusmodi **ἀπὸ τὸ ποιεῖν** sic
formari soleant. v. g. **ξημασποιοὺς, μαχαιροποιοὺς, χαλινοποιοὺς, τρι-**
χοποιοὺς, χλαμυδοποιοὺς, ὠδοποιοὺς &c. De quibus *Scap. Steph. Gesn.*
& alii. §. 13.

kk) *Mart. l. 6. epigr. 57.*

Mentiris falsos unguento Phœbe capillos.

ll) *Chabot. in Horat. l. 6.* *mm*) *Hier. l. 2 Ep. 18.* *nn, oo*) *Lotich. l. c. & Mart. l. 6.*
Epigr. 12. ad Paul. Fabull. *pp*) *Steph. sub voce Φένναξ.* *qq*) de eo disputant
Talmudici Schabb. c. 6. f. 64. 2. Nasir. f. 28. *rr*) *in lib. de capill. sing.*

§. 13. Sed paulò ad rem propiùs. Quibusnam ex his, de quibus dictum hominibus, mirum hocce capillamentorum *εὐρημα* propriè competit?

§. 14. Gallis, inquit vulgus, nec ulli gentium ante hos alii.

§. 15. Verùm hoc vulgus *ἀνισορήτως* satis καὶ ἀεββαίως maximè: utpote qui ex veritate pauca, ex opinione verò multa æstimat, sicuti Cicero ss) verè simul ac sapienter loquitur. Multò autem aliud Eruditorum probant historiæ. tt)

§. 16. Probant enim haud obscurè, capillamenta, seu, quod idem est, galericulà, jam antè non solum in usu fuisse apud Romanos, verùm etiam apud Græcos & Persas; quid? quòd apud Medos quoq; & Hebræos.

§. 17. Apud Romanos in usu fuisse testatur Svetonius, qui uu) maximorum quondam Principum familiaris fuit, de Caligula scribens, ww) quòd ganeas & adulteria celatus obierit capillamento xx). Et idem de Claudio yy) Nerone, quòd post crepusculum statim, arrepto pileo, vel zz) galero, popinas inierit, circumq; vicus vagatus fuerit lubibundus. Sic itidem gemellâ ratione de Othone aaa) Sylvio, quòd modicâ fuerit staturâ & male pedatus, scambusq;. Mundi-
tiarum verò adeò muliebrum, vulsò corpore, galericulo bbb) capi-
ti pro-

ss) in Orat. pro Rosc. Et pro Planco: Non est, inquit, in vulgo consilium, non ratio, non discrimen, non diligentia. Hinc Plato: *Ὀὐκ εἰς σπυδαίης γε καὶ ἀφύγεις, εἰς τὰς πολλὰς ἀναφέρων.* in Alcib. tt) Cicero: Historia, inquit, est testis temporum, lux veritatis, magistra & memoria vitæ, nuncia veritatis. lib. 2. de Orat. uu) Bæcl. in epist. dedic. ad Daniel. Imlinum. ww) Sveton. C. Calig. c. XI. pag. m. 137. edit. Argentorat. xx) Interpres Casaubonus inter alia hunc in locum sic commentatur: Capillamentum est *πηνίκη*. Autor Satyrici, evocatumq; me non decoro minus exornavit capillamenaò, imò commendatior vultus enituit, quin * flaurorum corymbio erat. Puto, scribendum, quia flaveo ornatum corymbio erat. Svetonius in Othone galericulum vocat p. 410. yy) Sveton. de Claud. Ner. c. XXVI. p. 204. zz) Interpres: καὶ ἐδόκει μὲν πῶς λαοθάειν καὶ γὰρ ἐδῆσι ποικίλαις καὶ κόμαις σφαιροῖς ἄλλοτε ἄλλαις ἐχρήτο· ἠλέγχθη δὲ ἐκ τῆς ἀκολαθίας καὶ ἐκ τῶν ἐργῶν. Ex Dione. aaa) Sveton. in Oth. c. ult. p. 242. bbb) Interpres: Veteres quum capite nudo essent, & calviciem urbanorum dictis esse obnoxiam experirentur, ad eam celandam instituerunt pelles quasdam parare, appositis crinibus humanis, sic, ut aptata capiti, cutis vera, non coma adscititia videretur p. 536.

ti propter raritatem capillorum adaptatō, ut nemo dignosceret. Huc etiam facit Satyricum illud *Juvenalis*: ccc)

-- -- *Claudius audi*

*Quæ tulerit. Dormire virum quum senserat uxor,
Ausâ Palatino tegetem præferre cubili,
Sumere nocturnos meretrix Augusta cucullos
Linqvebat, comite ancillâ non amplius unâ;
Et nigrum flavô caput abscondente galero,
Intravit calidum veteri centone lupanar.*

Nec minus quod *Ovidius* cecinit: ddd)

*Fœmina procedit densissima crinibus emtis,
Proq̄ suis alios efficit ære suo.*

§. 18. *Græcorum* capillamenta exemplum *Aglaidis* ostendit, πολυ-
λοφωτάτης eee) *Megaclis* filiæ, quæ *Rhodigino* teste, à deliciis haud
abesse sciebat, galericulo sive adventitia coma cōtegebat caput; Nec
minus Exemplū *Hannibalis*, Ducis *Carthaginensium* fff) celebratis-
simi, qui apposititias parabat comas, quæ convenirent insignioribus
ætatum discriminibus, elegantiori vestitui, hisque subinde mutatis
utebatur. ggg) Adhæc in propatulo est, tantam olim in *Græcia* fuif-
se capillorum copiam, ut etiam extraneis εἰς πωροκόμια vendiderint.
Quod ipsum *Stagirites* sequenti testatum fecit historia, quam *Cælius*
hocce modo refert: hhh) Erat apud *Mausolum* *Cariæ* Regem, Con-
dalus, cujus post Regem facilè primus erat dignitatis gradus, ὑπαρ-
χον *Græci* vocant, atque is, ut videtur, *Lyciæ* præerat. Cùm operæ
pretium arbitraretur, quàm plurimum posset pecuniarum ad Re-
gem mittere, aut etiam sibi congerere, lepidō commentō *Lycios*
conscripsit, siquidem intuitus illos ἀγαπῶντας τὸ τρίχωμα φέρειν
h. e. comam gratè impendioque nutrire, finxit sibi à *Mausolo* alla-
tas esse literas, quibus injungeretur ut capillos mitterent εἰς πωροκό-
μια: ea videtur celebritas quædam deponendæ comæ, quô nomine
oportere illos attondi. Quod si verò præstitutam pecuniarum sum-
mam exolvere in animum inducerent, missurum se, qui ex *Græcia*,
B capil-

ccc) *Satyr. 6.* ddd) *de arte amand. §. 165.* eee) Cœnam enim sic approbat,
ut carniū minas absumeret decem, panum chœnicas quatuor, vini hauriret
χόα. *Rhod. l. 8. antiq. lect. c. XL. f. 410.* fff) *Plut. in vit. ejus f. 94. seqq.* ggg)
Suidas. hhh) lib. 16. antiq. lect. XX. f. m. 824. edit. Basil. Aristot. l. 2. Oecon. c. 1.

capillitium affatim adferret. Id quum Lycii amplius perpendissent, & comæ delicias in magno reponerent, conditionem gratissimè admiserunt. Atque ex hoc faceret commentum magna vis pecuniarum est inventa.

§. 19. Usus verò capillamentorum apud *Persas* quoque viguisse, non sanè est, quod ullum in dubium vocemus, longiusve hinc percontando moremur. Si enim, *Valerius iii)* teste, Rex eorum omnium *kkk)* maximus tantum olim in luxum effusus fuit, ut propositis præmiis ubique conquirenda curarit nova deliciarum ac voluptatum genera, quidni etiam capillamenta, & imprimis capillamenta Medorum ut proxima? Præsertim quum hæc ipsa tantum olim hominibus leporis ac pulchritudinis addiderint, ut spectantium animos haud quoque rarò in admirationem traxerint maximam. Hinc etiam *Cyrus III)* cum matre aliquando in Mediam profectus, visò *Astyage*, adpositis (fictis) comis ornatò, præ nimia admirationis magnitudine in hæc erumpebat: *O quam pulcrum avum habeo!*

§. 20. Fuisse apud *Hebraeos*, ex *Esaia* μεγαλοφωνοῦ τῶ, quem admodum *Chrysofomo* audit, *mmm)* probabiliter demonstrari potest his *nnn)* verbis: יהיה תחרת מעשרה מקשרה קרחרה
Et erit, ut Arias vertit, pro opere calamistri [opere & calamistro propter saghol sub Maaseh ex mente ooo) R. Abendana] calvitium.

§. 21. Et posito, id non satis patere ex Scriptura, (quod tamen verisimile: siquidem nihil ab Hebræo populo, quod ad superbiam faceret, fuit omissum) multi ipsorum commentarii id satis superque probant, quod intendimus. *Targum ad Esaia 3, 16.* his verbis: אלו מקפן Eunt & angulos (capitis sui) circundant, alienis scilicet crinibus. Sic & *R. Salomon ppp)* הן קושרות פאות נכרויות קליעות שיערות תלושן כורכות עם קליעותיהן שיראו גסות ושפופות
Alligabant comas alienas i. e. plicationem sive cirrum capil-

iii) Val. Max. kkk) Referunt enim historiarum patres magnitudinem ejus (*Xerxis* scilicet) se se extendisse in CLXX myriadas, i. e. decies septies centena millia. Myrias enim, uti notum est, numerum significat continentem decem millia. *III) Xenoph. lib. 1. παρδ. mmm)* vid. *M. Joh. Böttiger in Isag. Hist. sect. 2. period. 3. von der Kirchen-Historia des Alten Testaments und andern Alters lib. 1. p. 51. nnn)* c. 3. v. 24. *ooo)* in *Michlol Jophi pag. 88. 2. in med. ppp)* ad prædictum *Esaia* locum.

§. 28. Hominum crines iterum sunt vel à viventium capitibus detonsi, vel à mortuorum.

§. 29. A viventium capitibus detonsi majori semper venduntur precio, vulgoq; audiunt lebendig Haar: à mortuorum verò capitibus minori, & vocantur todt Haar.

§. 30. Utrosque autem sicuti jam olim Lycii à Græcis, & aliæ nationes ab aliis accipiebant: ita & hodiernum nostrates capillamentarii ab Hollandis accipiunt. Eorumq; sanè non paucos, sed ingentem ac penè immensam copiam; imò quod facile adfirmare ausim, plerosque: siquidem tam ex αὐτηκοΐα, quàm ex ipsâ quoq; αὐτοψία demonstrare possumus, superioribus nundinis hic Lipsiæ ab iisdem pro 1600. thalerorum pretio venditos fuisse.

§. 31. Comparantur autem à τριχοπώλαις, sive ab ejusmodi hominibus, qui eos revendunt modò perquam variò: vel enim coëmunt eos à Monachis in cœnobiis & Monialibus; vel ab iis, qui in πτωχοτερφείοις degunt; vel à quibusdam aliis ad extremam paupertatis lineam redactis. Taceo, quod haud etiam rarò per torturam examinandis, igne comburendis, patibulo suspensis, decollatis, rotæ impositis, aliisque inhonesto, turpi, ac ignominioso mortis genere extinctis rescindantur.

§. 32. Nec tantum hominum crines ejusmodi capillamentis conficiendis adhibentur, verum, quod profectò maximè αξιοθαύμαστον, pili brutorum quoque animantium; præsertim eorum, quorum pili cæteris sunt longiores, promissioresqve. Quorum in numero σὺν ἀδίκως primas sibi vendicant ii, qui ab eorum jubis & caudis, ut & caprarum tergis ac lateribus rescinduntur; quippe qui & longiores, & frequentiori quoq; in usu nunc temporis habentur. Dico nunc temporis, quia Aristoteles meminit, etiam ttt) suo tempore herinaceorum aculeos à nonnullis pilorum vice gestatos fuisse. Quod ipsum tamen γελοῖοποιὸν magis ac ridiculum, quàm vero simile consentaneumqve videtur.

§. 33. Prius insuper quàm pedem ulteriùs figamus, transque ad formam eamus, *subjectum ad se recipiens seu adhaerentia* σὺν ἀτόπως etiam huc refertur. Est autem illud vel *Quod*, vel *Quò*:

§. 34. *Subjectum Quod ἐν τῷ παρόντι* omnes utriusque tam masculini

ttt) l. 5. de gener. animal.

σὺν ἀτόπως
non ἐν τῷ
παρόντι

sculini, quàm fœminini generis sunt homines, quî capillamentis, falsive peruqvis utuntur.

§. 35. *Subjectum* verò *Quô* ipsa sunt capita, quibus fulcris quasi fulcita superjacent, gestantur, nituntur. Et hætenus quoque materiam, eamq; ex qua, cum subjecto adhærentiæ. Nunc *μέχρι* quoque *τῆς δόναδος* contemplemur formam.

§. 36. Contemplemur autem, quoad externè oculis usurpatur. Sicuti enim capillamentum res artificialis est: ita artificialem etiam formam hîc exhibere tenemur. Methodi melioris ergò producemus capillamenta 1) ratione *coloris*, 2) ratione *crispationis*, 3) ratione *figurationis*.

§. 37. Ratione *coloris* *διχρόμως* partimur in *nativum* & *adscititium*. Ille connascitur; hic arte obducitur. Et sicuti colores, autore *uuu*) *Philosopho*, sunt vel *extremi*, vel *intermedii*: quorum illi sunt color *albus* & *niger*, hi verò *rubeus*, *flavus*, *viridis*, *purpureus*, *cæruleus*: ita capillamenta adfecta coloribus. Sunt autem frequentiora *flava* *www*) ac *nigra*, rariora *alba*, omnium rarissima cæterorum galericula colorum. Amplissimus sese hic excurrendi campus offerret, quî varii colores fiant ac præparentur; verùm *πολυελεστέτῃ* illius *ἀναλώματι* memores vela meritò contrahenda putamus.

§. 38. Ratione *crispationis* *ἀξιομνημόνους* nos hîc non agere, de *crispatura comarum*, quâ de videatur *xxx*) *Aristoteles*, sed de *crispatura galericulorum*. Semel fit funiculis, quibus crines intorquentur: deinde bacellis, eodem propè modo. Posteriori capillamentarii priorem præferunt. vid. *yyy*) *Junius*.

§. 39. Ratione *figurationis*. Planum atque apertum hoc fiet, si partium distinctiones corporis, quibus adaptantur, paulò accuratiùs consideraverimus. Etenim aliud est capillamentum quod *vertici*

B 3

zzz)

uuu) *lib. de sensu & sensil. p. 1432. ex quo Stier. Phys. tr. 6. part. spec. c. 19.*
www) De flavis Poppæ crinibus, Gvevarra narrat, quod si quis eorundem exciderit, Nerò ejusdem amore captus auro statim includendum, Junonique sacrificandum curarit. De quo *Horolog. Princip. vid. Proæm. gener. ad Carol. V. 18. p.*
Ex quo postea germanicè reddidit *Joh. Moll in Allegor. prof. sacr. part. prior.*
xxx) *l. 5. de gener. animal. c. 3. ubi naturaliter crispitudinis causas prolixè effert.* *yyy*) *Junius de coma, ubi multis de crispatura differit.*

zzz), aliud quod *faciei* additur sive imponitur. Quod vertici additur, iterum est vel *ὀλικὸν* seu totale, quod *totum verticem* tegit, vel *μεικτὸν* sive parziale, quod in communi vocatur *eine Thoure / Zöpffe* / quorum illud apertò verticē nec crinibus clauso & obtecto circulum exhibet. Capillamentum quod *faciei* accommodatur est vel *barbæ*, vel *superciliorum*: Quæ tamen apud nos non facilè adhibentur. Testimonia eorum vide apud *Rangonem. aaaa*)

§. 40. Restat ad Finem nos conferamus. Exhibet definitio nostra geminum his verbis: ad *protegendum* vel *ornandum caput*. Finis ergò (1) *protectio* Quemadmodum enim in moralibus vim vi repellere licet: ita non quoque minus vim frigoris capillamentis possunt abigere percommode. Quòd si non vitio vertitur si quis pedem pluribus induerit tibialibus; si uno item & altero amictus indusio inceserit; cur capillamenta ἐξ ἀνάγκης imposita sinistrè interpretemur?

§. 41. Finis (2) est *ornatus*. Quemadmodum enim in multis Scripturæ locis *bbbb*) capilli ipsi commendantur: ita non videtur esse, cur contexta illis galericula vituperemus, curvè caput hisce tegenti unquam succenseremus; quum præprimis ipsæ paginæ *cccc*) sacrae calvicie probro habeant maximo, multique eandem sicut *dddd*) olim,

zzz) Adfigitis præterea nescio quas enormitates sutilium atque textilium capillamentorum, nunc in galeri modum quasi vaginam capitis & operculum verticis, nunc in cervicem retrò suggestum. *Tertull. de scem. cult. aaaa*) *Rangon de capill. c. 8. membr. 7. pag. 187. 188.* *bbbb*) *Numer. 6, 5. Judic. 16, 13. 2. Sam. 14, 26. 27. Cantic. 8, 5. 10. Apoc. 1, 14.* *cccc*) *Esa. 53, 25.* *dddd*) *pueri Bethelenses*

Elisam, 2. Reg. 2, 23. Ovidius:

*Turpe pecus mutilum, turpis sine gramine campus,
Et sine fronde frutex, Et sine crine caput,*

Apulejus: Mulier etiam venustissima, si capillitio nuderur, licet illa cælo dejecta, mari edita, fluctibus educata, licet, inquam, Venus ipsa fuerit, licet omni gratiarum choro stipata, & toto Cupidinum populo comitata, & balteo suo cincta, cinnama fragrans, balsama vorans, si calva processerit, placere non poterit ne Vulcano quidem suo. *Et D. Ambrosius l. 2. Hex.* Coma, inquit, est reverenda in senibus, veneranda in sacerdotibus, terribilis in bellatoribus, decora in adolescentibus, compta in mulieribus, dulcis in pueris. Tolle arboris comam, arbor ingrata est, tolle humani capitis capillitium, tota pulchritudo flaccescit. *citant. Rhodig. lib. X. antiq. lect. f. m. 498.* Hinc etiam *Jul. Cesar* quia calvus fuit, idè nihil acceptius à populo Romano accepit, quam lauream. *alleg L. Domit. Brunson. l. 2. c. XVI. de calvicie pag. m. 159.*

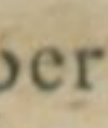
Handwritten notes in the left margin:
...
calvicie...

Handwritten note in the right margin:
Abf. Lab...

olim, ita & hodiernum fronte excipiant superciliosissimò, exceptam deludant, delusam despiciant, despectamq; adeò contemnant, ut nihil supra.

§. 42. Verum enimverò sicuti aliàs in omnibus *χρήσις ἀκατάχρηστος* sive usus ab abusu cautè diligenterq; discernendus: ita profectò etiam hâc in parte. Palliant *eeee*) vitia virtute homines; quod ipsum pari ratione in *τετραχαρατφόρεσις*, ut hòc vocabulò utar, sive in ejusmodi hominibus qvi capillamenta gestare consueverunt, haud infrequenter quoqve solet accidere.

§. 43. Quemadmodum igitur capillorum cultus sit moderatus, nisi quis suâ sponte malè audire velit sapientissimo *ffff*) *Seneca*, aliisq; viris integerrimis: ita nimios capillamentorum quoq; concinnatores modum, qvi omnibus ubiq; sapientibus *gggg*) semper fuit *Ἰνὴ πῦσιν ἀεισ* , observare decet; ita, ut nec forma omninò negligatur, nec nimis exornetur. Hinc Poëta normam illis præscripsit *hhhh*) notatu dignissimam:

*Pectere te nolim, sic nec turbare capillos,
Splendida sit nolo, sordida nolo cutis.*

§. 44. Quâ occasionis oportunitate haud forsan incongruè distingvi potest, inter ornare, & inter ornatum nimium adfectare; inter comas alere, & comarum alimentum ultra modum appetere.

§. 45.

eeee) Prodigus liberalis audit; salax humanus, avarus bonus œconomus; Tyrannus magnificus, garrulus eloquens; cui propter ignorantiam aqua hæret, taciturnus &c. *ffff*) *Seneca l.1. de brev. vit. c. 12.* ubi lepidè invehitur in calamistratos adolescentes his verbis: Quid, inquit, illos vocas, quibus apud tonsorem multæ horæ transmittuntur, dum decerpitur, si quid proximâ nocte succreverit, deinde singulis capillis in consilium itur, dum aut disjecta coma restituitur, aut deficiens hinc atq; illinc in frontem compellitur: quomodo irascitur, si tonsor paulò negligentior fuit, tanquam vivum tonderet? quomodo excandescunt, si quid ex juba sua in annulos suos reciderit? quis est istorum, qui non malit remp. suam turbari, quàm comam, qui non sollicitior sit de capitis sui decore, quàm de salute? qui non comtior esse malit, quàm honestior? Hosne ociosos vocas, inter pectinem speculumq; occupatos? &c. *gggg*) attribuitur *Cleobul. Lyd. Pythag. Phocyl. Hesiod. & aliis. vid. Anton. VValt. Gnomolog. historico-prov. Pindarus Olymp. 13.* canit:

*ἔπολα δ' ἐν ἐκάστῳ μέτρον
Νόνσα δὲ, καὶ εἰς ἀειστος.*

Horat. l.1. Serm. Satyr. 1: *Est modus in rebus, sunt certi deniq; fines,
Quos ultra citraq; nequit consistere rectum.*

Xenoph. in Hipparch. *Τὸ μέτρον ἐννοῶν ὡς ἀν ἀμαρτάνοις.*
hhhh) *Martial. l. 2. Epigr. in Pannic. epigr. 99.*

9X
11c
1124

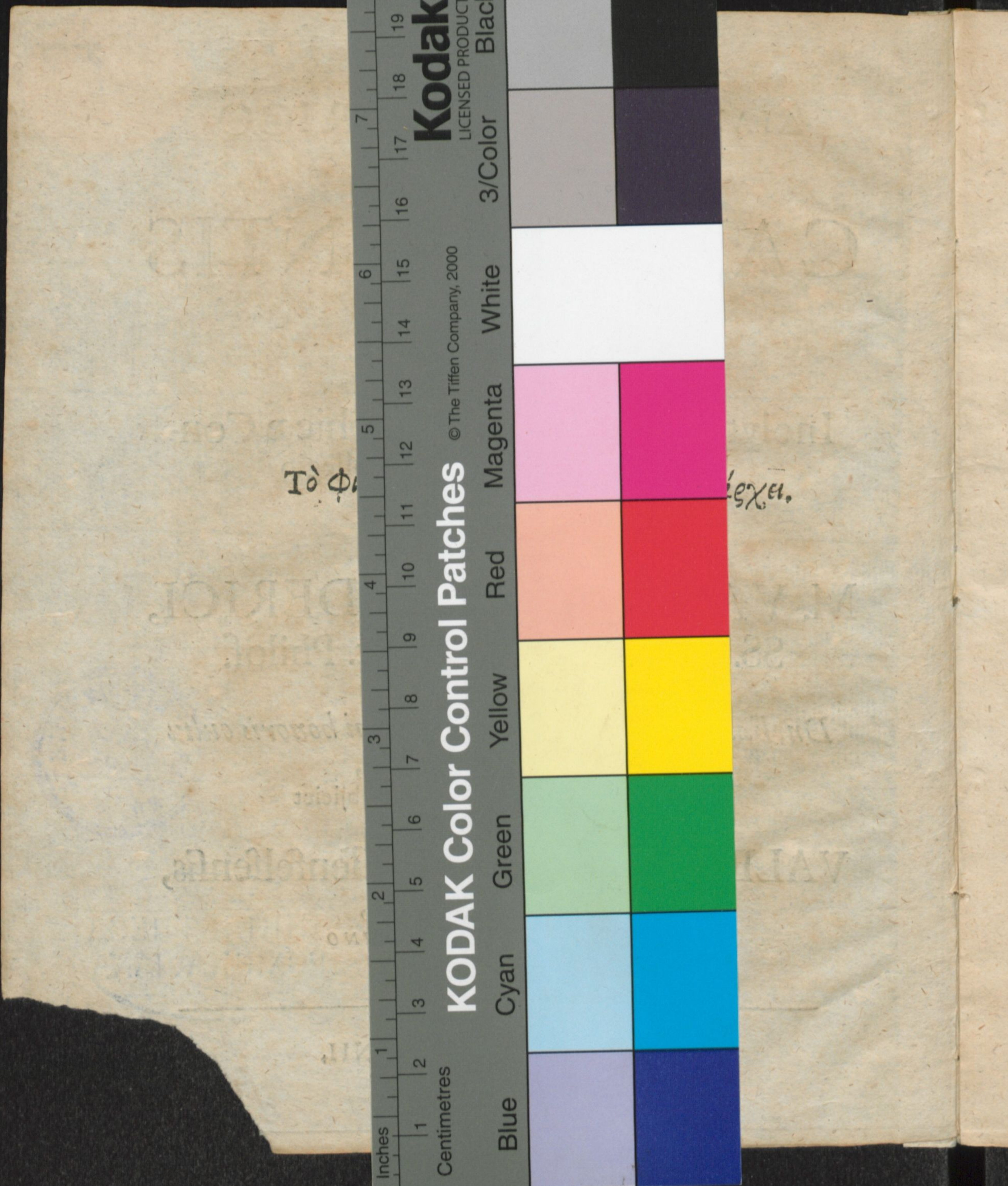
§. 45. Et cur, sicut *iiii*) illa, adeò superbire velimus miselli homunciones, curvè tantas cristas erigere: quùm ne minimam quidem superbiendi, ullasve cristas erigendi causam habeamus. Ad animi trutinam saltem revocemus fragile corpus nostrum, & citra omnem dubitationis aleam in sinum nostrum cum Poëta descendemus:

*Vile quid exornas nitido tam corpus amictu,
Quod cras forte aridis vermibus esus erit.*

§. 46. Sunt nonnulli, iudice *kkkk*) *Augustino*, adeò temerarii, ut creatorem ipsum quasi corrigere non dubitent, quando propriis iisq; pulchris crinibus abscessis peregrinos capiti suo admovent: imò alios qui talia non faciunt contemnunt. Hi autem omnium simillimi sunt iis qui ligneis, sed deauratis pedibus incedunt, alios in terim, qui tam elegantes pedes non habent, despiciunt, ut ut ipsi alienis incedant pedibus. Longò secius adfecti sunt boni ac multò melius, qui, mediam tenentes viam, utpote tutissimam, ejusmodi sibi comparant galericula, quæ aliis scandala non pariunt, cogitantes cum Apostolo *lll*): Πάντα μοι ἔστιν, ἀλλ' ἢ πάντα συμμέροφ. &c. sed ob chartæ penuriam
TANTUM.

iiii) Zu Paris war ein stolzes Weib / die Prangens und Pralens keine Masse wuste / die ließ einer verstorbenen Frauen ihre schöne goldgelbe Haare abschneiden / und brauchte sie auff ihrem Kopffe / als hätte sie so schöne goldgelbe Haar von Natur / ließ die unter den Schleyer herfür hangen. Als sie nun lange damit gepralet hatte / und einesmals auff einer Hochzeit mit zur Kirchen gehen wolte / und überaus prächtig einher trat / da reiß ein angelegter Affe ab / that sonsten niemand nichts / aber der stolzen Fr. sprang er auff den Rücken / reiß ihr den Schleyer ab / und das frembde Haar heraus / daß es auff die Erden fiel / und sie also mit kalem Kopffe für iederman stehen / und außgelachet werden mußte. vid. *Alph. histor. M. Sachs. lit. A. num. 28. refer. Joh. Moller. Allegor. prof. sacr. sub tit. von der Berechtigung pag. 217. seq.* *kkkk*) *serm. 247. de Tempore*: Qui quantitatem, inquit, vel formam, quam Omnipotens ac prudentissimus Plasmator finxit, in aliam transfigurare contendit, nonnè ei evidenter dicere videtur, qui se finxit: cur me fecisti sic? Improba temeritas, Creatoris plasmata vilificare, ut quantitatem suam ac formam, quantum in sese est, in aliud transfigurer: quod si à natura haberet, incomparabiliter se habere diceret. Nec ista dicimus à nobis tanquam ex nobis. Habemus patres nostros doctores egregios, qui ante nos contra ista scripserunt & irrefragabili autoritate damnarunt. Audiamus (pergit *Augustinus*) *Paulum* Doctorem gentium, de superflua capillatura dicentem Corinthiis: Vir si comam nutriat, ignominia est illi. Cùm enim vir ex ordinatione DEI primatum habeat supra mulierem, qui contra honorem sui sexûs superfluitate capillorum caput velat, primatum suum sibi abjudicat, ut meritò de eo dicatur: homo quùm in honore esset, non intellexit, comparatus est, ut vera dicamus, non tantùm mulieribus, sed etiam jumentis insipientibus. Judicio enim legum jure ad obtenta virginitate dejicitur, qui privilegio sibi concessò abutitur. *lll*) *1. Cor. 6, 12.*

1017

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Kodak
LICENSED PRODUCT
Black

KODAK Color Control Patches © The Tiffen Company, 2000

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

Τὸ Φ

ήχη.

